

# Statusrapport

## 2018

### Introduksjon

Denne rapporten har fokus på tilløp – hendelser - ulykker som har oppstått i en gitt periode.

I tillegg har vi bestemt oss for å utvide rapporten til å omhandle andre trender innen Tilkomstteknikk. Flere av medlemmene har etterspurt statistikk som sier noe om annen utvikling i bransjen.

Målsetting for disse rapportene er at de skal være offentlig tilgjengelige for alle, og bidra til informasjon og læring. Læring for å gjøre arbeidsdagen til den enkelte operatør tryggest mulig. Men annet HMS personell skal også finne nyttig informasjon her. Videre vil vi beskrive trender som kan bidra til å bedre forstå bakenforliggende årsaker.

Materialet er hentet fra innrapporterte hendelser i vårt elektroniske system for registreringer CertaSoft samt andre rapporter sendt til oss i løpet av året. Hendelsene blir rapportert inn av Fagansvarlige i den enkelte bedrift. Materialet er bearbeidet av SOFT i forkant og anonymisert. Dette for at en skal være sikker på at det innrapporterte forløpet har en relevans opp mot Arbeid i tau (TT). I bearbeidelsen er det lagt vekt på at innsendte hendelser skal ha oppstått ved arbeid der tau er brukt som adkomstmetode og/eller utstyr som er brukt til dette. I tillegg er hendelser av ekstern art som har utgjort fare for personellet tatt med. Hendelser der arbeid i tau ikke var direkte involvert er utelatt i denne rapporten. Dette gjelder hendelser som like godt kunne ha skjedd uten at man var på oppdrag i tau.

### Definisjoner

Alvorlig personskade: Skade som førte til varig mén, invaliditet eller død

Fare: Handling eller forhold som kan føre til en uønsket hendelse.

Konsekvens: Følge/mulig følge av uønsket hendelse

Mindre alvorlig personskade: Førstehjelpsskade, medisinsk behandling eller skade som ikke førte til varig mén

Risiko: Uttrykk for kombinasjonen av sannsynlighet og konsekvens

Sannsynlighet: I hvilken grad det er trolig at en hendelse inntreffer.



Tilløp: En situasjon som under litt andre omstendigheter kunne ha resultert i personskade, skade på utstyr eller skade på 3. part.

TT: Tilkommsteknikk

Uønsket hendelse: En hendelse som har medført personskade (kortvarig fraværsskade), skade på utstyr eller 3.part, men av mindre betydning.

Ulykke: En hendelse som har medført betydelig skade på person (langvarig fraværsskade), utstyr eller 3.part

## Rapport hendelser

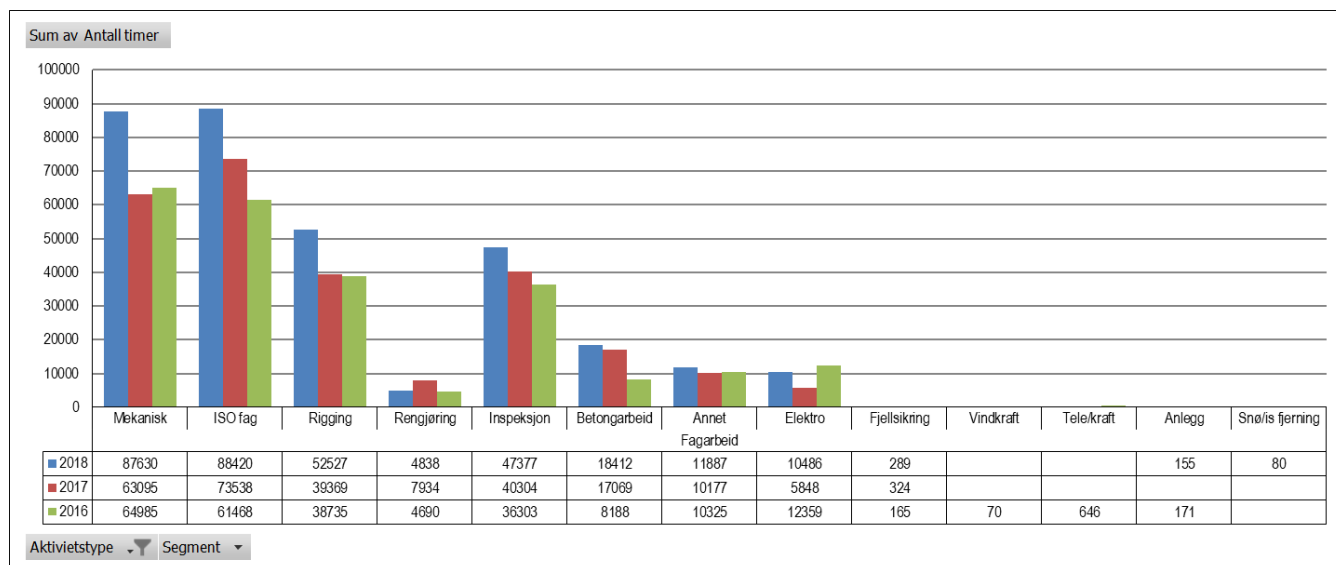
Totale timer:

Timer i denne rapporten er hentet fra innrapporterte timer i vårt elektroniske system for registreringer CertaSoft.

	2016	2017	2018
Fagarbeid	231 290	250 648	320 727
Kurs/seminar/trening	26 723	23 800	46 276
Total timer	258 013	274 448	366 552

Det tas forbehold om timer som ikke er rapportert i CertaSoft.

Fig. 1: Utvikling antall arbeidete timer siden 2016



## Trender

Det har vært en oppgang på ca. **33,5%** i antall registrerte timer sammenlignet med 2017 hvorav **27,8%** økning innenfor fagarbeid og **94.4%** økning innen det vi kaller kurs/seminar/trening. ISO fagene representerer størstedelen (ca. 88 000 mot 70 000 timer 2017), etterfulgt av mekanisk (86 800 timer) og rigging (52 500 timer). Inspeksjon som var på 3. plass 2017 er nå nede på en 4 plass.

Økning i aktivitet skjedde brått sett fra SOFT sitt ståsted. Dette medførte intensivt behov for kursing i høstmånedene. Alle tegn peker på en opptur. Signalene peker på et marked med stort behov for personell. Pr. dags dato har vi overkant av 1400 mot 1700 tidligere. Oljekrisen gjorde et stort innhogg i tilgang på sertifisert personell. Dette vil naturligvis ta seg opp igjen, men ikke så fort som utviklingen i industrien krever. Derfor har det vært et uttalt ønske om å bruke personell fra andre TT-systemer. Dette er på sett og vis forståelig, men på den annen side undergraver dette i stor grad det etablerte systemet i Norge med å ha en nasjonal standard for tilkomstteknikk. Graden av vern og sikkerhet skal ikke påvirkes av behov for å få utført arbeid.

Det har kommet en del henvendelser til SOFT rundt GAP analyser mellom særlig IRATA ICOP og NS 9600. Det er en del viktige forskjeller som man ikke kan overse, uten at man skal si at noen systemer er dårligere enn andre. Men det er opp til andre sertifiseringsordninger å samsvare opp mot NS 9600. Derfor er det litt underlig at vi blir bedt om å gjøre slike GAP analyser. Ptil og andre har gjort en slik vurdering og kommet til at det er såpass store forskjeller at disse to tilnærmingene til TT ikke samsvarer.

Det er rapportert inn **17** hendelser/tilløp i 2018, mot **11** i 2017. Tallet er fortsatt lavt til tross for markant økning i arbeidsmengde. Muligens er det mørketall. Det har aldri blitt jobbet så mye i løpet av et år som 2018. Tidligere har vi en rekord på **37** rapporterte hendelser. Kanskje er tallet for 2018 noe lavt? Eller er vi blitt så mye bedre? Og hva er årsaken til bedringen? SOFT har ikke svar på dette. Svarene ligger nok hos bedriftene.

**4** av hendelsene omfatter skader på tau, der 2 skyldes rigging, 1 grunnet bruk av taumoped og 1 på grunn av skarp kant på karabin. At nesten 25% av hendelsene berører tausett er en vekker. Her kan det være noen tilfeldigheter som spiller inn siden det er få rapporter. Hendelsen med taumoped antas av bruker at har sammenheng med nytt tau som ikke hadde vært bløtgjort før bruk. Ved å legge tauene i bløt før første gangs bruk fjernes coatingen som er brukt under produksjon. Denne coatingen kan føre til lavere friksjon.

Ved **2** tilfeller har man opplevd at personell som ikke tilhører TT laget har brukt eller montert feil på utstyr som er brukt innen TT. Dette har skjedd tidligere også. Vi må være våken for at brukervennligheten utstyret vårt representerer kan friste eksterne personer å ta seg til rette. Derfor er det viktig at det så langt som mulig oppbevarer utstyr på en slik måte at det ikke er mulig å få tilgang til dette. Mange er ikke klar over PVU regimet.

8 av 21 sertifiserte bedrifter har rapportert inni CertaSoft. I 2018 var det 15 sertifiserte utførende bedrifter, men siden den gang har en bedrift gått inn. Den bedriften som rapporterte flittigst er også en av de minste, noe som er interessant. **Ingen** usertifiserte bedrifter har rapportert tilløp/hendelser. Det er 28 medlemsbedrifter som driver utførende eller opplæring.

### Tilløp:

6 situasjoner ble kategorisert som tilløp, mot 1 i 2017.

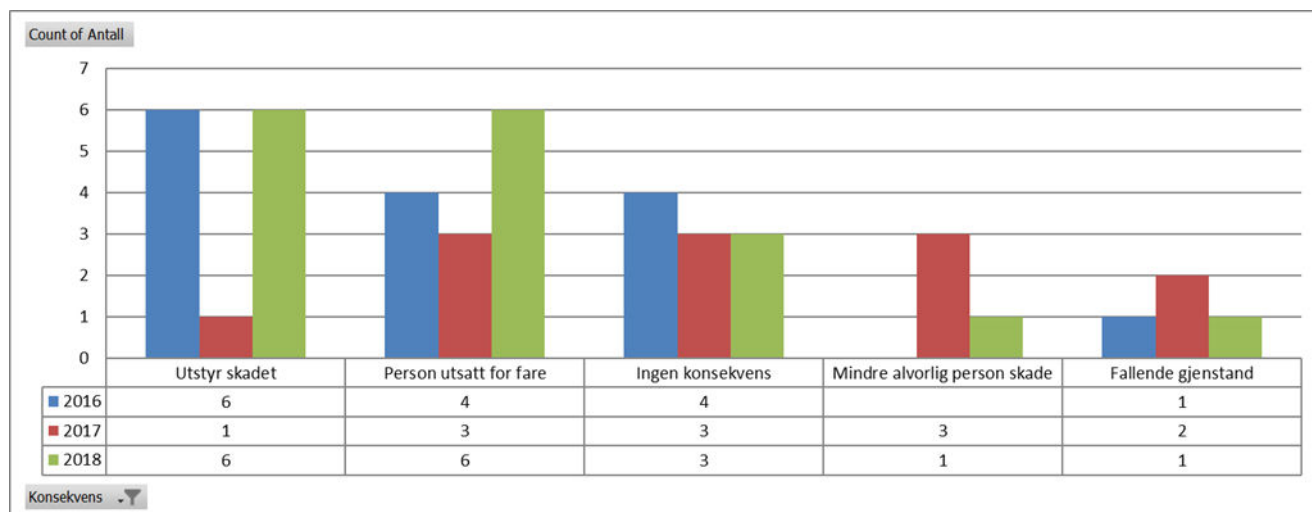
### Uønskede hendelser:

10 av situasjonene ble kategorisert som uønskede hendelser. Blant disse måtte en redning gjennomføres som følge av at en operatør ble uvel ved oppstigning på arbeidsstedet. Operatøren ba om dette selv. Redning fungerte etter plan ved bruk av ferdig rigget heisesystem. Redning var over på knappe 10 minutter. Personen hadde ingen skader etterpå, og man tenker dette var god gammeldags sjøsyke, blandet med varme og lite væske.

### Ulykker:

Ingen saker ble klassifisert som ulykke i rapportene.

Fig. 2: Antall hendelser ut ifra konsekvens



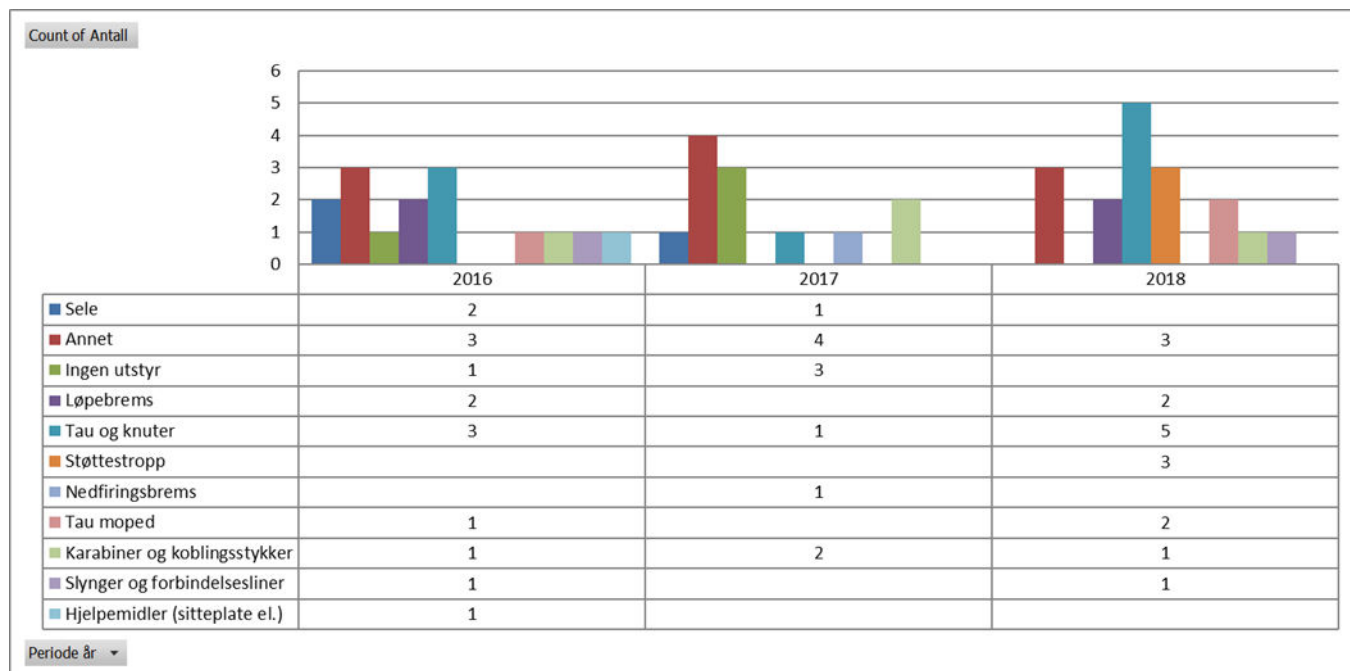
### Utstyr – metoder

I den grad noe skiller seg ut her er det at man har fått skader på tau som følge av kontakt med kanter. Tau er sårbare for ytre påvirkninger og derfor er det svært viktig å vurdere valg av metode før rigging av tausetteses i gang. Videre er det tilsvarende viktig å vurdere i etterkant av taurigging om det må gjøres kompensierende tiltak. Primært er det anbefalt å

rigge tau på en slik måte at tauene ikke kommer i kontakt med kanter eller andre objekter som kan medføre skade. Bruk av taubeskyttere bør ikke være et første valg.

Videre registrerer vi at det brukes utstyr som man ikke har hatt opplæring i. Særlig når det gjelder komponenter som er kritiske (nedfiringbremser og løpebremser). Dette skjer ikke i stor grad, men det er viktig å unngå dette. Vi er klar over hendelser i utlandet der fallulykke er en direkte følge av dette.

Fig. 3: Antall innrapporteringer pr. utstyrsgruppe



### Andre trender

Aktiviteten økte brått gjennom sommeren 2018. Dette medførte intensiv kursing i kursbedriftene. Særlig mange nye nivå 1'ere blir utdannet. Men også personell som tidligere har hatt sertifikat har vist interesse. Medlemmene opplyser om at de har det svært travelt og det er lite tilgang på kvalifisert personell. Vi ser stadig vekk at det søkes etter nye medarbeidere. Sånn sett er det en del utålmodighet ute i markedet. Det er flere sikringsledere i markedet nå enn ved inngangen til oljekrisen (ca 25), men det er nok sannsynlig at perioden bransjen har vært igjennom har bremsert denne utviklingen. Å bli sikringsleder er en tidkrevende prosess.

Det er gledelig at tilkomstteknikken brer om seg også på land. Særlig i Oslo blir TT brukt i større grad. Byggingen av det nye Munch-museet viser tilkomstteknikkens fortreffelighet på visse typer arbeid på bygg. Der ble det montert vinduer på en overhengende flate. Sågar var det en reportasje på riksdekkende tv om dette. Videre ser vi at medlemmer er i aksjon på broer, som også er et spennende område.

Det lå et håp i at man kunne gjøre inspeksjoner/reparasjoner ved hjelp av TT på kirker rundt om i landet. Det ble søkt om midler over statsbudsjett gjennom KA (Kirkens arbeidsgiverorganisasjon), men dette utløste dessverre ikke de store jobbene. Det positive var at KA hadde en dialog med SOFT om fordeler med tilkomstteknikk (spørsløse ferdsel, kostnadseffektivt, sikkerhet).

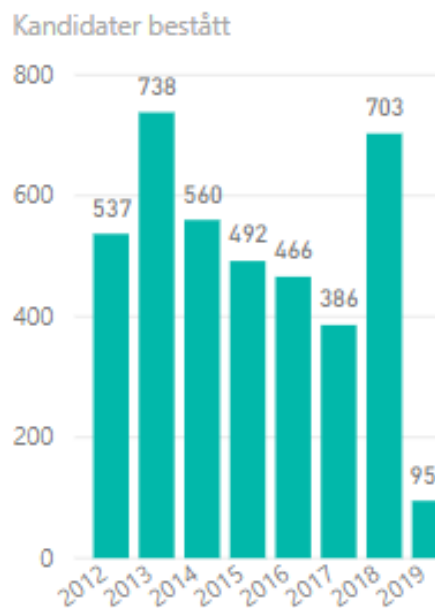


SOFT registrerer at det er ulik tilnærming fra ulike direktorater vedrørende tilkomsteknikk. Ptil og deres direktorat har en mer pragmatisk tilnærming, mens Direktoratet for Arbeidstilsynet tenker mer mot TT som et heller farebelastet alternativ som kun brukes dersom det ikke finnes andre, sikrere alternativ. SOFT mener at dette bygger på en feiloppfatning av metoden. Derfor har SOFT argumentert for å opplyse nærmere om dette, uten hell så langt. SOFT mener at dersom man følger et system for tilkomsteknikk (NS 9600) viser historien at dette er svært sikkert. Vi kan ikke uttale oss om tilkomsteknikk som ligger utenfor dette systemet.

## **Personsertifisering**

Som nevnt tidligere er aktiviteten og kursingen økende. Særlig er det økning i nivå 1 personell (ref. fig. 6). Der har vi sett en tre-dobling siden 2017! Det er også økning i de andre nivåene, men langt fra som på nivå 1. Også innen Nivå 2 modell 2 er det nær en dobling i forhold til 2017. Men på antall nye sikringsledere er det kun en økning fra 6 til 10. Så det er tydelig at sertifisering av sikringsleder har lagt litt på is i de trange periodene. Dette ser vi nå resultater av når man rapporterer mangel på disse. Det vil være en viss treghet i systemet.

Fig. 4: Antall sertifiseringer pr år



Som man ser er 2018 det nest beste året siden målingene startet.

## Status 1. januar 2019

Ved inngangen til 2019 var det 1494 gyldige sertifikat.

Dette er en stigning, men det vil ta en stund før man er på 2013 nivå. 69 av nivå 3'erne er inne i sin assistentperiode og ligger an til å bli nye sikringsledere det neste året.

Fig. 5: Antall sertifikater fordelt på nivå

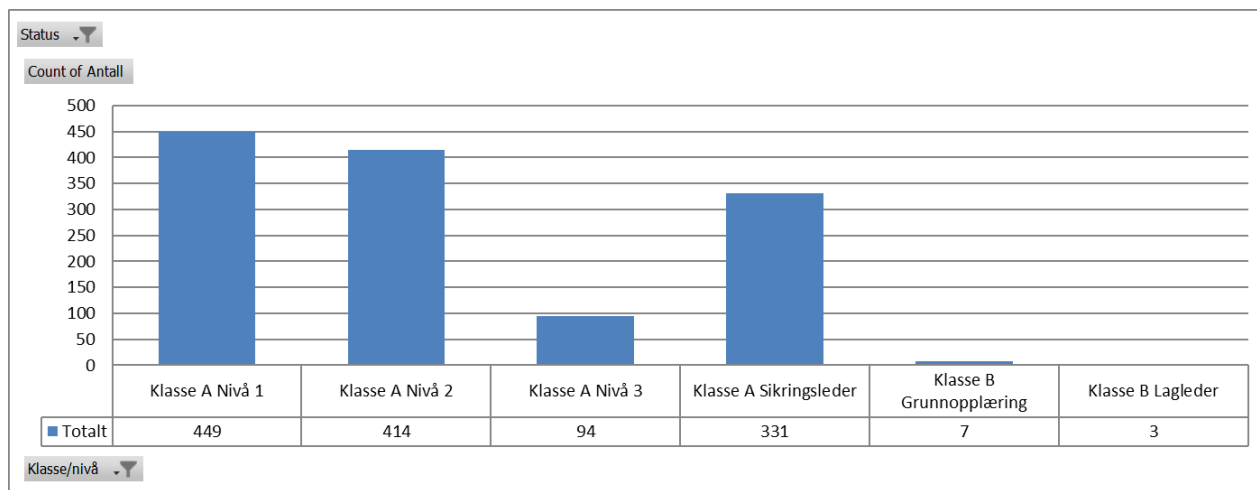


Fig. 6: Antall typer sertifisering

Summer av Antall	2016	2017	2018	(tom)
Klasse A Nivå 1 - Nytt sertifikat	89	86	262	
Klasse A Nivå 1 - Resertifisering	38	30	36	
Klasse A Nivå 1 - Konvertering		1		
Klasse A Nivå 2 - Nytt sertifikat	58	78	124	
Klasse A Nivå 2 - Resertifisering	87	63	71	
Klasse A Nivå 2 - Konvertering	1	4	7	
Klasse A Nivå 3 - Nytt sertifikat	23	30	53	
Klasse A Nivå 3 - Resertifisering	20	13	13	
Klasse A Nivå 3 - Konvertering	3	2	10	
Klasse A Sikringsleder - Nytt sertifikat	35	37	17	
Klasse A Sikringsleder - Resertifisering	139	66	116	
Klasse B Grunnopplæring - Nytt sertifikat		2		
Klasse B Grunnopplæring - Resertifisering	2	3		
Klasse B Lagleder - Nytt sertifikat		1		
Klasse B Lagleder - Resertifisering			2	



## **NS 9600**

NS 9600 ligger i skrivende stund inne hos Standard Norge for å kvalitetssikres før høring. Når høringsperioden starter vil SOFT informere sine medlemmer om dette.

### **prNS9610 Fallsikring**

Arbeidsgruppen har nå levert fra seg et utkast som kan gå på høring. Standard Norge vil gjennom et såkalt samordningsmøte først ta en gjennomgang for å etterse at det standardiseringstekniske er i orden. Arbeidsgruppen er spente på hvordan dette vil bli mottatt. For å forstå standarden er det viktig å skjønne hvordan det er tenkt. Den tar for seg 3 områder:

- Utførelse
- Innhold i opplæring. Her er opplæringen inndelt i flere ulike områder avhengig av hva man skal jobbe med. Eksempelvis er det andre utfordringer innen bygg og anlegg enn innen olje og gass.
- Krav til de som skal gi opplæring. Krav til instruktører, krav til bedrift.

Når høringen begynner er opp til Standard Norge.

### **Oppsummering:**

Det skjer mye i bransjen for tiden. Aktiviteten på land og til havs er stor. Offshore er det nå mangel på kvalifisert personell. Dette setter press. Mangel på personell genererer kreativitet, noe vi ser fra vårt ståsted. Dette kan true vernenivået vi over lang tid har bygget opp. Det vil SOFT følge nøye med på. Heldigvis er vi ikke alene om å følge med på dette. Både Ptil og Arbeidstilsynet følger tett opp arbeid i høyden.

### **Viktig opplysning:**

Ptil har i starten av 2019 tatt inn NS 9600 i Aktivitetsforskriften. I §21 «Kompetanse» har man i bokstavpunkt k) lagt inn følgende tekst: «*standarden NS 9600 brukes for arbeid i tau, med unntak av krav til sertifisering av virksomhet og personell.*» At man skriver unntak av sertifisering betyr at myndighetene i regelverket ikke krever sertifisering. Men, - ved tilsyn vil sertifisert personell /bedrifter anses som kompetent i henhold til standarden, Da dette er kontrollert av en uavhengig 3. part. Ikke-sertifisert personell/bedrifter (eksempelvis fra andre systemer og ikke er sertifisert etter NS 9600) vil man måtte dokumentere på annet vis at man tilfredsstiller kravene.

Med dette er NS 9600 en foretrukken (pre-akseptert) løsning både i Ptils regelverk og Forskrift om utførelse av arbeid hos Arbeidstilsynet.

Link til aktivitetsforskrift finner dere her:

<http://www.ptil.no/aktivitetsforskriften/category383.html#p21>.

At NS 9600 nå er i begge forskriftene betyr at man mener at dette er normen for tilkomstteknikk i Norge. Vi har fått et minimumsnivå som må overholdes. Alle som leverer denne tjenesten konkurrerer da ut ifra et likt vernenivå innen TT.